

Behandeld door: K. de Vries
Telefoonnummer: 14 0515

Gedeputeerde Staten van Fryslân
Postbus 20120
8900 HM LEEUWARDEN

Ons nummer: U23.022344

Sneek, 9 juni 2023
VERZONDEN 09 JUN 2023

Onderwerp: Zienswijze Frysk Programma Landelijk Gebied

Geacht college,

Wij hebben kennis genomen van het concept van het Fries Programma Landelijk Gebied (FPLG) zoals u dat op 9 mei 2023 hebt vrijgegeven voor een korte informele reactieronde. Wij hebben met de Friese gemeenten een gezamenlijke reactie opgesteld en aan u toegestuurd. Graag willen wij in aanvulling hierop nog een aantal specifieke punten naar voren brengen vanuit het perspectief van de gemeente Súdwest-Fryslân.

Visie Fryslân Klimaatbestendig 2050+/Water en bodem sturend

Eind april hebben wij aan uw college een reactie op de visie Fryslân Klimaatbestendig 2050+ (FK2050+) toegestuurd (ook toen in aanvulling op een gezamenlijke reactie vanuit de Friese gemeenten).

De kern van die zienswijze was:

- Het is van groot belang dat binnen de gebiedsgerichte aanpak, op basis van gestelde kaders, de inzet van de gebiedspartners nadrukkelijk centraal komt te staan;
- Het is belangrijk dat er een goede inschatting van de sociaaleconomische impact van de visie plaatsvindt voor inwoners en bedrijven van onze gemeente;
- Er moet voldoende uitvoeringscapaciteit worden georganiseerd.

Het is goed om te lezen dat in het FPLG op deze punten qua samenhang in processen en het inzichtelijk maken van de sociaaleconomische impact al enige richting wordt gegeven. Wel zal er binnen de huidige opzet in samenhang met de FK2050+ nog over een langere periode onduidelijkheid blijven bestaan over de meer exacte doorwerking van de te realiseren klimaat- en waterdoelen. Terwijl we hier juist een toename aan problematiek zien, de urgentie toeneemt en op basis van koppelkansen er mogelijkheden zijn om doelen met elkaar te verbinden en de effectiviteit van maatregelen te vergroten (mede vanwege de grote samenhang van problemen en kansen binnen het totale Friese watersysteem). Wij blijven hierover - ook binnen de samenwerking van Friese gemeenten - graag nadrukkelijk met u in gesprek om waar dit kan een versnelling aan te brengen, bijv. binnen al lopende gebiedsprocessen.

De nodige zorg over voldoende uitvoeringscapaciteit vraagt een verdere verkenning met de gezamenlijke Friese overheden, met wat ons betreft een meer gezamenlijke strategie.

Brede Welvaart/Inspiratie voor verandering

Wij ondersteunen van harte de inzet om meer vanuit Brede Welvaart te werken binnen de FPLG-aanpak en de gebieden. Een Fonds Brede Welvaart - zoals u voorstelt - juichen wij toe. Wij denken hier graag verder in mee.

Wel stellen wij vast dat binnen de totale opzet van het FPLG het nog in belangrijke mate gaat over de technisch/bestuurlijke context van de vraagstukken. Maar hoe nemen we bewoners daarin mee? Ook de wijze waarop wij de transitie in sociaal culturele zin ondersteunen is nog onderbelicht. Hoe gaat dat proces de Brede Welvaart beïnvloeden? Door meer 'softspace' ontwikkeling te stimuleren rond de Friese aanpak en binnen de gebieden kan inspiratie worden gebracht in de opgave. Met een 'zin in de toekomst'-elan, zoals dat nodig is om opgaven ook daadwerkelijk te willen uitvoeren. Bijv. op basis van voorstellingen, exposities, lezingen, werkateliers, publicaties. Wij vragen u hieraan in het ontwerp meer aandacht te besteden.

Landbouwperspectief

U geeft binnen paragraaf Landbouw (5.5) aan dat u streeft naar een duurzame landbouw, die natuurinclusief, grondgebonden en circulair is, bijdraagt aan het herstel van biodiversiteit, maatschappelijk draagvlak heeft en niet in de laatste plaats economisch renderend is. Hoewel het college de zinsnede - niet in de laatste plaats economisch renderend - van harte ondersteunt kan dit ook spanning oproepen met de forse te behalen doelen voor natuur, klimaat en water. Het vraagt om een zeker realisme om in gebieden 'het eerlijke verhaal' te kunnen vertellen, wanneer de stapeling van opgaven niet voldoende ruimte laat om 'alle ballen in de lucht te houden' (vrij naar het 'Niet alles kan overall' van Remkes). Het vraagt ook een scherp oog voor ontwikkelingen op Europees, nationaal en provinciaal niveau, bijv. op korte termijn de consequenties rond het Landbouwakkoord. Wij blijven hierover graag nauw met u in contact om hierover binnen de gemeente met de diverse partners goed in gesprek te kunnen blijven.

Landschap/Erfgoed

We zijn ingenomen dat u binnen "Strategie en aanpak" (Hoofdstuk 4) veel belang hecht aan omgevingskwaliteit als onderlegger en de ontwerpende benadering binnen gebieden. U heeft hier ook in de bijlagen "Uitwerking per deelgebied (Veen, Zand, Klei, Wadden" (bijlage 11) en "Ontwerpende benadering" (bijlage 12) volop aandacht voor. Toch denken wij dat het zinvol is om aan dit onderwerp in het hoofddocument nog meer stevigheid te geven. De praktijk leert dat binnen het geweld van te behalen doelen de omgevingskwaliteit vaak sluitstuk wordt bij concrete planprocessen en daardoor ondersneeuwt. Terwijl juist ook binnen bijv. de Brede Welvaartaanpak omgevingskwaliteit als een belangrijke pijler kan worden gezien. Erfgoed kan binnen deze context nog aanvullend als belangrijke omgevingskwaliteit meer specifiek worden benoemd.

Gastvrijheidseconomie/Energietransitie/Circulaire economie

De aanpak binnen het concept-FPLG heeft een sterke gerichtheid op natuur, landbouw en vormen van agrarisch natuurbeheer. Met een daarmee samenhangend gebruik van het bodem- en watersysteem. Terwijl er ook - en in toenemende mate - vanuit andere beleidsvelden een extra claim op grond (en water) binnen het landelijk gebied wordt gelegd. In het bijzonder kan dan, zeker binnen Súdwest-Fryslân, worden gedacht aan de gastvrijheidseconomie, de energietransitie (zon, wind, vergisting) en aspecten van circulaire economie (bijv. natte teelten, biobased bouw materiaal). Overigens los van aanvullende claims voor bijv. wonen, bedrijvigheid en infrastructuur. Het roept spanning op ten opzichte van de inzet van gronden en daarbij te realiseren doelstellingen. De inbrengen van claims vanuit de benoemde beleidsvelden kunnen het keuzepalet en de zoektocht naar oplossingen vergroten en versterken. Wij vragen u in het ontwerp-FPLG meer ruimte te geven aan deze verbreding van mogelijkheden om tot oplossingen te komen.

Funderingsaanpak

Binnen de opzet van het Veenweideprogramma Fryslân 2021-2030 is voor de funderingsproblematiek een Funderingsaanpak opgesteld. Vanuit de veenweidegemeenten wordt deze aanpak ondersteund. Wij zijn ingenomen met de gevraagde inzet van € 500 miljoen voor compensatie van schadeherstelkosten. Wij denken dat het gewenst is om deze aanpak ook in het ontwerp-programma nog beter en aanvullend te beschrijven. Dat gebeurt nu alleen in Bijlage 13 "Toelichting op Globale Kostenraming FPLG", waardoor wellicht niet voldoende duidelijk is waarom de gevraagde inzet een meerwaarde heeft voor de aanpak.

Met vriendelijke groet,

het college van burgemeester en wethouders van Súdwest-Fryslân,
burgemeester, gemeentesecretaris,

mr. drs. J.A. de Vries

drs. E.K. Strijker